

Om att bada i Mariefred

Vår stad ligger vid vattnet allra längst inne i Gripsholmsviken med en liten gästhamn mellan oss och Gripsholms Slott. Ett läge som nog förpliktar!

Vi har alltid använt oss av Mälaren. Vattnat våra kreatur och trädgårdar, dragit upp fisk - slottet hade på sin tid en alldeles egen Slottsfiskare – tagit upp is till våra isskåp och vi färdades på sjön både vid öppet vatten och när isen låg. Det har vi alltid gjort och vi gör så än i dag.

Men vi sköljer kanske inte längre vår tvätt i sjön, husjungfrur och matmödrar samlas inte längre i vårens tid vid klappbryggorna eller nere vid stadsbron för att tvätta det gångna årets trasmattor rena i Mälarens vatten.

Säkerligen lekte barnen nere vid sjön i det grunda vattnet med sina barkbåtar och plankbitar men några direkta badplatser fanns inte, än mindre något badhus.

Frågan om badhus hade ventilerats både en och två gånger i stadsfullmäktige och man hade senast diskuterat badhusfrågan i samband med Bonnierska villans byggande uppe på Båtsmansberget år 1902, men därav blev intet.

I Mariefreds Tidning för den 5 augusti 1902 kunde man läsa följande under rubriken DIVERSE:

Härmed tillkännagifves att Tvättstugan i Gården No 84
(f.d. fru Lundgrens) fortfarande uthyres för sitt ändamål.
F.U: Bomler

Bomler hade tillträtt gården den första augusti och tydligen hade fru Lundgren, som nu sålt sin gård till Bomler, redan tidigare upplåtit sin tvättstuga till gårdens nye ägare. Men dessutom stod Bomler också för en varmbadshusrörelse! I stadsfullmäktiges protokoll av den 20 februari 1914 kan vi utläsa att herr Bomler fått bidrag till sin varmbadsrörelse med 150 kronor! Under åren 1908-1911 serverades i medeltal 630 karbad per år.

Bomlers tvättstuga och varmbadsrörelse var belägen vid nuvarande Strandvägen 13. Den brann 1954 och revs samma år. Men långt innan dess, närmare bestämt den 22 augusti 1914 hade fullmäktige fattat beslut om byggandet av ett kommunalt varmbadhus med tillhörande tvättstuga. Man beräknade kostnaderna till 19.000 kronor, varav staden stod för 8.200 kronor och på enskilt initiativ insamlades medel med 6.800. Räntor skulle inbringa 600 kronor samt slutligen 400 kronor insamlade genom en s.k. femöresförening, ledd av fröken Ebba Ekström; allt sammanräknat 16.000 kronor och till sist genom tillfälligt lån 3.000 kronor. De insamlade medlen var produkten av många basarer och tillställningar under minst tio års tid och motsvarar med dagens mått över 500.000 kronor! I lilla Mariefred! Med 1.325 invånare 1914! Är det inte fantastiskt – vi kan om vi vill! Finns den andan kvar i dag, mårne? Eller har kanske staden blivit för stor?

Badhusets arkitekt kom från Stockholm och hette W. Fagerström. Byggmästarna var mariefredsborna Jacob Törner och A. Helin. Anläggningen stod färdig den 1 oktober 1915.

Oändliga rader av skolbarn har alltsedan invigningen och fram till stängningen sommaren 1970 vandrat i rader från Vita Skolan till mer eller mindre hårdhänt behandling med tvål och borste i baderskornas regi. När badet stängdes hade nog de flesta skolbarn både badkar och dusch hemmavid och ville man simma dög Mälaren fint om sommaren och när sjövattnet var för kallt fanns numera både simhall och bastu i Åkers Styckebruk.

Några som verkligen uppskattade varmbadhuset var de polska ubåtsmännen, som tillsammans med sina ubåtar internerades i Mariefred under andra världskriget. De var förlagda i minst

sagt primitiva baracker med usla hygieniska villkor. Men varje torsdag marscherade de från sin förläggning i Marielund in till varmbadhuset, där de förutom ett varmt bad också kunde bada bastu! Det var säkert veckans höjdpunkt för många av dem.

Efter stängningen blev den ombyggda karbadsavdelningen plats för Mariefreds turistbyrå under några år, men redan efter tre år beslöt kommunfullmäktige i Strängnäs om försäljning av badhuset till ett pris av 50,000 kronor. Tänk om man låtit turistbyrån vara kvar i huset!

Vilket perfekt läge!

Men nu har ägarna kommit och gått och huset har blivit restaurang med växlande framgång. Efter att ha stått tomt i fem år har nu en ny ägare fått byggnadslov och även han tänker driva restaurang i det gamla varmbadhuset med sin fantastiska utsikt över Mälarens vatten

Så kan det gå!